

Na deželni razstavi v Gradci je bila razstavljena stalna izložba učil. Drugod pa so se prirejali za-sè izložbe učil. Oglejmo si tudi to vprašanje:

Velike važnosti in koristi izložb učil mi ni potreba poudarjati. Prvo stalno izložbo učil je ustanovilo že leta 1888. vzgledno „Pedagogijsko društvo“ v Krškem. Žal da Krško nima ugodne lege, da bi si veliko učiteljev je zamoglo ogledati. Zato slovenski učitelji niso bili zadovoljni samo

s to izložbo, ampak so si prizadevali jih prirejati tudi drugod. Tako v Mariboru, tako tudi v Ljubljani ob priliki deželne učiteljske konferencije l. 1891. Velicega pomena za kranjsko šolstvo bi bilo, ko bi se za časom deželne razstave priredila bodi si v razstavi bodi si za-sè izložba učil v velikem štilu. Ker pa je na Kranjskem 62·6% jednorazrednic, zato je tudi važno, da je priredi posebna izložba za jednorazrednice najpotrebnejših učil. **L. Stiasny.**

Književnost.

Letna šolska poročila. 1. *Jahresbericht des k. k. Staats-Obergymnasium in Laibach.* Prinaša članka: „Die geodätische Linie. Von M. Vodušek“ in „Profesor Josip Marn. Von A. Karlin“. Razven ravnatelja Andreja Senekoviča je imel zavod za obvezne predmete še 27 učnih močij. Konec šolskega leta je bilo 620 učencev, med temi 78 odličnjakov, I. red je imelo 394, ponavljalno preskušnjo 76, II. red 46 in III. red 24 učencev in zaradi bolezni dodatno preskušnjo 2 učenca. Slovencev je bilo 490, Nemcev 126, 2 Italijina in 2 Čeha, med temi 614 katoličanov, 4 protestantje in 2 žida.

2. Izvestje c. kr. državne nižje gimnazije v Ljubljani. Uvodni članek „O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiskih gimnazij. (Konec.) Anton Štritof“. Za obvezne predmete ravnatelj Franč. Wiethaler in 12 učnih močij. Konec leta 357 učencev, vsi Slovenci in katoličani. Spričevalo z odliko je dobilo 44, I. red 236, II. red 31, III. red 6 učencev, ponavljalno preskušnja se je dovolila 39 in dodatna zaradi bolezni 1 učenca.

3. Letno izvestje c. kr. obrtne strokovne šole za lesno industrijo v Ljubljani. K načelni sliki članek „Vrata iz leta 1638 v Kranji, Ivan Šubic“. Učiteljstvo: ravnatelj J. Šubic, 5 strokovnih učiteljev, katehet in 3 delovodje. Število frekventantov konec leta 102. Klasifikacija rednih učencev: uspeh dovoljen 38, nepovoljen 8, ponavljalno preskušnjo 3, neizprašan 1, odhodno spričevalo 10, Slovencev 68, Nemca 2, vsi katoličanje.

4. Letno izvestje c. kr. obrtne strokovne šole za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani. Ravnatelj J. Šubic, katehet in 5 učnih močij. Konec leta 52 obiskovalk. Pri 26 rednih učenkah uspeh dovoljen, pri 2 nepovoljen, s ponavljalno preskušnjo 1, neizprašana 1. Slovenk je bilo 45, Nemk 13, 2 Poljakinji in 1 Hrvatca; po veri 60 katoličank in 1 židinja.

5. Letno poročilo I. mestne petrazredne deške ljudske in obrtne pripravljalne šole

v Ljubljani. Članek „Tristoletnica zmage pri Sisku. Ivan Belè. (Ta članek je v vseh slovenskih ljubljanskih poročilih.) Šolski voditelj Andrej Žumer, katehet in 8 učiteljev. Konec leta 465 učencev, vere vsi katoliške, 364 Slovencev in 1 Nemeč. Za višji razred sposobnih 348, nesposobnih 114, neizprašani so ostali 3 učenci. — Obrtna pripravljalna šola je imela k. l. 126 učencev, vsi katoličani, po narodnosti 2 Nemca, drugi Slovenci.

6. Letno poročilo II. mestne petrazredne deške ljudske šole, obrtne pripravljalnice in šolske delarne v Ljubljani. Voditelj Fr. Raktelj, katehet in 10 učiteljev. Konec leta 537 učencev, po veri 536 katoličanov in 1 pravoslaven, 532 Slovencev, 3 Nemci, 2 Srba. Za višji razred sposobnih 379, nesposobnih 150, neizprašanih 11. — Obrtna pripravljalna šola štela je konec leta 151 učencev. — Šolska delarna: Voditelj Fr. Raktelj in 2 učitelja. Učencev je bilo 28.

7. Letno poročilo mestne osemrazredne dekliške ljudske šole v Ljubljani. Nadučiteljica Julija Moos, katehet in 7 učiteljic. Konec leta 376 učenk. Vere vse katoliške, Slovenk 363, Nemk 13. Za višji razred sposobnih 307, nesposobnih 63, neizprašanih 6.

8. *Jahresbericht der fünfclassigen städtischen deutschen Mädchen-Volksschule in Laibach.* Voditeljica Alojzija Bauer, katehet in 7 učiteljic. Konec leta 350 učenk, 343 katoličank, 2 protestantinj in 5 židinj. Imed teh govorilo je samo nemško 62, samo slovensko 7 učenk, druge slovensko in nemško. Za višji razred sposobnih 284, nesposobnih 48, neizprašanih 18.

9. Letno poročilo Uršulinskih dekliških šol v Ljubljani. Voditeljica Antonija Murgel, 2 kateheta, poučevale so izprašane učiteljice iz reda sv. Ursule. I. Otroški vrtec je obiskovalo 56 deklic. II. Vnanja osemrazredna šola. Konec leta 610 učenk in sicer 552 Slovenk, 50 Nemk, 4 Italjanke, 1 Hrva-

tica in 3 Čebinje. Za višji razred sposobnih 463, nesposobnih 139, neizprašanih 8. (Dalje prih.)

Glavne oblike zemeljskega površja. Marljiva tvrdka Kleinmayr-Bamberg je izdala pod tem naslovom v slovenskem prevodu znano učilo, ki je bilo po mnogih šolah že do sedaj udomačeno. Res je, da nam ta tabla ne predločuje vseh pojmov, ki so opisani v navadnih zemljepisnih knjigah, vendar je to, kar nam ona podaja, tako razločno in jasno, da si

mora učenec koj ustvariti pravo podobo o posameznih predmetih. Zlasti morje v dotiku s suho zemljo je kaj razločno in poučljivo predstavljeno. Glede slovenske prestave bodi omejeno, da je porabljena Jesenkova terminologija. Le za „Nadelwald“ je vpeljan izraz jelovje (mesto „šilovje“) in za „Laubwald“ šuma (mesto „listniki“, kakor piše Jesenko). Gene temu koristnemu učilu glej Uč. Tov. št. 21. Nobena ljudska šola naj bi ne bila brez njega.

Naši dopisi.

Iz Metlike. Uradna učiteljska konferencija. (Konec.) V redu imajo učitelji-voditelji svoje uradne spise, le v kataloge in sploh v uradne knjige naj se nič ne piše s svinčnikom.

Vsak učitelj-voditelj naj navede v svojem poročilu na okrajni šolski svet tudi datum in število ukaza, da s tem olajša uradovanje pri c. kr. šolskem svetu.

Pri četrti točki omenja, prebere in razjasni g. predsednik postave, ukaze in naredbe, ki so izšle v letu 1892/93.

O peti točki: „Važnost nazornega nauka z navodili“, sta bila določena referentoma gospoda Bartel in Bitenc. Ker je bil prvi odsoten, prebere njegov referat g. Lovšin. Potem še poročata o peti točki gg. Bitenc in Lovšin. Po daljši in obširnejši debati, katere se udeležijo gg. Šetina, Šest, Kenda, Lovšin, Megušar in drugi, sprejme se jednoglasno g. Šetine predlog, da naj se nazorni nauk ne goji le v I. razredu, temveč tudi v ostalih razredih z največjo marljivostjo.

O šesti točki: „O prihodu, bivanji in odhodu Francozov v Belokrajinu, kot donesek k domači zgodovini“, prebere najprvo tri pesmi g. Dular, katere je zložil za francoskih časov živeči semiški organist Wartol. Zaradi pomanjkanja časa se ostali referati preberó in se bodo oddali g. profesorju Vrhovcu v daljno porabo.

V imeni knjižničnega odbora poroča g. Šetina, število knjig se je v prošlem letu pomnožilo. Na predlog g. Lovšina se knjižnica naroči še na: „Naredak“ in „Matico hrvatsko“. Taisti predloži tudi račun okrajne učiteljske knjižnice, iz katerega se razvidi, da je bilo dohodkov 199-85 gld. in izdatkov 148-10 gld., ostane še 51-75 gld. Račun pregledata in odobrita izvoljena pregledovalca gg. Lovšin in Šest.

„Per acclamationem“ voli se stari knjižnični odbor ter se mu izreče zahvala za obilni trud; le namestu g. Perkota, ki odide v Žire, voli se gđ. Clarici.

V prihodnjem šolskem letu se bodo rabile v tem okraju one knjige, kakor v prošlem letu.

V stalni odbor se izvolijo gg.: Barlé, Lovšin, Šest, Šetina.

Po dogovoru z gospodom nadzornikom predlaga slednjic g. Šetina: I. V prosepah zemljepisnega pouka je potrebno, da dobé učenci planiglobije, Evropo,

Avstrijo in Kranjsko s slovenskim tekstom; torej naj se vis. c. kr. deželni šolski svet naprosi, da blagoizvoli potrebno ukreniti za izdajo omenjenih zemljevidov.

2. Največjo težavo pri pouku napravlja spisje, bodisi slovensko ali nemško. Treba je izbrati primerno gradivo na podlagi učnih črtežev po številu ur in sicer: Visoki c. kr. deželni šolski svet naj se naprosi, da skliče enketo, ki bode določila podrobni učni načrt za pouk v slovenskem in nemškem spisju na podlagi slovic po številu ur.

3. Okrajna učiteljska konferencija živo čuti potrebo izdaje boljše in krajše slovenske slovnice in II. nemške slovnice.

S tem je bil dnevni red končan. G. predsednik se zahvali učitelstvu za zanimanje pri obravnavi konferenčnih točk, spodbuja s krepkimi besedami učitelstvo k vestnemu izpolnjevanju svojih dolžnostij, k ljubezni in neomahljivi vdanosti do presvetlega cesarja Franciška Jožefa I. in njegove prevzvišene cesarske hiše. S trikratnim „živio“ našemu vladarju se konfencija zaključí.

G. Šest se zahvali s toplimi besedami g. predsedniku, da je tako uzorno in nepristransko vodil vse zborovanje.

Poldne je že odzvonilo, ko smo se, prejemši potnino, razkropil po mestu. Ob jedni uri smo se zbrali zopet vsi v gostilni gospe Šetine k skupnemu obedu, kjer ni manjkalo napitnic, pač pa petja.

Z Goriskega. (Lineatura pisank. — Likarjeve pisanke. — Svoji k svojim!) (Konec.) Z ozirom na učne načrte ter naredbe šolskih oblastev priredil je 8 stopnjevanih lineatur pod zaporednimi številkami od 1 do 8. Sreduja širjava št. 1 je 6 mm, zgornja in spodnja pa za polovico širja, torej 9 mm. Tako razmerje širjave imajo potem vse lineature in se tako zožujejo, da ima št. 2 srednjo širjavo 5, zgornjo in spodnjo 7 1/2 mm; št. 3 ima 4 in 6 mm; št. 4 ima 3 in 4 1/2 itd. Širjava 12 mm je za ostale lineature, da ostane pisava primerno velika za praktično vporabo v življenji, za katero se učenci učiti morajo. Št. 5 je nova lineatura, kakeršnih drugi založniki nimajo, kajti začetkom ima 4 črte kakor št. 4, kmalu pa se zgornji dve in spodnje črte opuste in